Research Article

การปรับตัวของประชาชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดนนทบุรี

THE PEOPLE'S ADAPTATION TOWARDS THE NEW NORMAL LIFESTYLE DURING THE COVID-19 PANDEMIC IN NONTHABURI PROVINCE

โสรณา เครือเมฆ[1*] อะเคื้อ กุลประสูติดิลก[2] และ รุจิราภา งามสระคู[3]

[1]สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

[2]สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีสุขภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

[3]สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Soracha Kruamek[1*] Akua Kulprasutidilok[2] and Rujirapha Ngamsakoo[3]

[1]Program in Home Economics, Faculty of Science and Technology,
Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

[2]Program in Health Management Science, Faculty of Science and Technology,
Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

[3]Program in Architecture, Faculty of Industrial Technology,
Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*E-mail: soracha1723@gmail.com

Received: 2021-06-14

Revised: 2021-07-20

Accepted: 2021-07-20

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในมิติเศรษฐกิจ สุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษา แบบของการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนชาวจังหวัดนนทบุรี จำนวน 448 ครัวเรือน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติร้อยละ ค่าความถี่ ผลการศึกษา พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ครัวเรือน ร้อยละ 87.28 ไม่มีการสร้างอาชีพใหม่ เกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 47.32 เป็นครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบในการประกอบธุรกิจ มีการพัฒนาตนเองโดยใช้การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ถึงร้อยละ 80.11 มีพฤติกรรมโดยทำอาหารทานเองถึงร้อยละ 88.11 มีการวางแผนการใช้เงินถึงร้อยละ 83.93 และมีการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพร้อยละ 62.50 ด้านสุขภาพ ครัวเรือนมากกว่า ร้อยละ 80 มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติ

เป็นประจำในการรับประทานอาหารสุกใหม่ สวมหน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้า และหมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล ด้านสังคม ครัวเรือนร้อยละ 71.87 มีการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว มีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนลดลงร้อยละ 50.45 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ครัวเรือนร้อยละ 47.10 มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อสารด้วยตนเอง ด้านการศึกษา ครัวเรือนร้อยละ 81.27 ไม่เคยจ้างครูสอนพิเศษเพิ่มให้ลูก/หลาน และร้อยละ 41.70 ให้คนในครอบครัวแบ่งเวลาในการสอน/ดูแลลูก/หลาน
คำสำคัญ: โรคโควิด-19 การแพร่ระบาด พฤติกรรมการใช้ชีวิต การปรับตัว วิถีใหม่

ABSTRACT

This research aimed to study people's adaptation towards the New Normal lifestyle during the Covid-19 pandemic on the aspects of the economy, health, society and environment, IT usage, and education. The research utilized a Quantitative method. 448 households in Nonthaburi were multi-randomly selected to answer the questionnaires. The obtained data were analyzed by percentage and frequency. The results: In economic adaptation, 87.28% of the households did not create new occupations, 47.32% were affected in business operations, 88.11% got self-improvement by online learning, 87.05% cooked by themselves, 83.93% had a plan about money, and 62.50% had a plan about occupation. In health adaptation, more than 80% of the households always ate freshly cooked food, wore masks, and washed their hands with water and soap or alcohol gel. In social adaptation, 71.87% of the households participated in family activities whereas 50.45% participated in community activities decreasingly. In information technology adaptation, 47.10 of the households had self-learning about the use of communication devices. In education adaptation, 81.27% of the households never hired tutors for their children, and 41.70% managed family members' time to teach or care for children.
Keywords: Covid-19 virus, Pandemic, Behavior, Adaptation, New normal

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (Coronavirus Disease: COVID-19) เกิดขึ้นครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก โดยแต่ละประเทศจะมีการรับมือกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปในการเตรียมการเพื่อให้สามารถป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้านจากภาวะวิกฤตดังกล่าว (Siamrath, 2020) ทั้งนี้จากการรายงานเกี่ยวกับสภาวะการณ์ของสังคมไทย

ในไตรมาสสอง ปี 2563 โดยสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้นำเสนอความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิดฯ ที่ส่งผลในมิติคุณภาพของคน โดยการจ้างงานยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิดฯ ทำให้การจ้างงานลดลง ในขณะเดียวกันอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในส่วนของเศรษฐกิจในครึ่งปีหลังยังไม่มีแนวโน้มฟื้นตัวอย่างชัดเจน ส่งผลกระทบต่อธุรกิจขนาดเล็กรวมทั้งภาคเกษตรอาจจะสูญเสียความสามารถในการดูดซับแรงงานจากนอกภาคเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์เชื้อโควิดฯด้วย จากสถานการณ์ข้างต้น จะเห็นว่าสถานการณ์เชื้อโควิดฯ มีผลกระทบต่อภาพรวมต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ถึงแม้จะมีมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้ออย่างรัดกุมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีความเสี่ยงต่อการแพร่บาดของเชื้อโรคอยู่ ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ให้สอดรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกพลัน (Disruptive Change) ทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Klaus Schwab, 2016) ซึ่งหากประชาชนมีการตั้งรับกับสถานการณ์หรือเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงก็จะสามารถดำรงอยู่ในชีวิตวิถีใหม่ได้

สำหรับพื้นที่จังหวัดนนทบุรีนั้น การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ระลอกแรกเกิดจากกลุ่มสนามมวย สถานบันเทิง ผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ และผู้ที่มีอาชีพใกล้ชิดคนต่างชาติ (National Research Council of Thailand, 2020) โดยข้อมูล ณ วันที่ 26 มีนาคม 2563 พบผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อ จำนวนทั้งสิ้น 33 ราย มีความเกี่ยวข้องกับสนามมวยถึง 24 ราย (72%) สัมผัสใกล้ชิดกับชาวต่างประเทศกลุ่มเสี่ยง 4 ราย เที่ยวสถานบันเทิงทองหล่อ 2 ราย และผู้ป่วยยืนยันกลุ่มอื่น ๆอีก 3 ราย (COVID-19 center Nonthaburi, 2020) ซึ่งต่อมาทำให้มีผู้ป่วยสะสมถึง 158 ราย (18 พฤษภาคม 2563) เป็นอันดับ 3 รองจากกรุงเทพฯ ภูเก็ต และได้มีประกาศกำหนดมาตรการให้เป็นพื้นที่เสี่ยงเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 (Department of Disease Control of Thailand, 2020)

สำหรับการระบาดในระลอกที่สอง มีจุดเริ่มต้นของการระบาดจากวงจรการค้ากุ้ง ซึ่งมีคนหลายกลุ่มเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น แรงงานคนไทย แรงงานต่างชาติ พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าแม่ค้ารายย่อย ตลาดค้าปลีก ประชาชนทั่วไปที่มาเลือกซื้อ พฤติกรรมการซื้อขายกุ้ง อาหารทะเลที่มีการสัมผัสอาหารทะเลด้วยมือเปล่า ต่อกันเป็นทอด ๆ (PPTV Online, 2020) ผู้ป่วยรายแรกของการระบาดรอบสองของจังหวัดนนทบุรีจากTimeline พบว่า สัมผัสชาวพม่าที่เป็นแรงงานต่างชาติ (COVID-19 center Nonthaburi, 2021) จากนั้นจะพบผู้ป่วยที่เกี่ยวโยงกับการไปตลาดกุ้งสมุทรสาครและเป็นแรงงานต่างชาติ การระบาดระลอกสองในจังหวัดนนทบุรีเกี่ยวข้องกับตลาด เช่น ตลาดบางใหญ่ซิตี้ อำเภอบางใหญ่

จะเห็นได้ว่าในจังหวัดนนทบุรีนั้นเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและยังคงพบการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อยู่ต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาการปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การระบาดของ

โรคโควิด-19 ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรีนี้ จะก่อให้เกิดความเข้าใจต่อผลกระทบและการปรับตัวของชุมชน รวมทั้งแนวทางการปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ที่มีความยั่งยืนสามารถต่อสู้กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ตลอดจนการเป็นฐานข้อมูล บทเรียน และประสบการณ์ที่สามารถนำไปปรับใช้กับวิกฤติการณ์อื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอีกได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการปรับตัวของประชาชนตามแนววิถีใหม่ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในมิติเศรษฐกิจ สุขภาพ สังคม และสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษา ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ด้านนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อวางแผนและดูแลประชาชนตามความต้องการและในบริบทของประชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

ด้านวิชาการ สามารถนำมาใช้บูรณาการการเรียนการสอนได้ทั้งทุกระดับการศึกษา

ตลอดจนการบริการทางด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยให้กับชุมชนในทุกมิติทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ จำนวนครัวเรือนทั่วไปที่กระจายอยู่จังหวัดนนทบุรีทั้งสิ้น 701,932 ครัวเรือน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนอย่างน้อย 400 ครัวเรือน

ขอบเขตด้านพื้นที่ ทำการศึกษาประชาชนในพื้นที่อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย

ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการศึกษาและเก็บรวมรวบข้อมูลการปรับตัวของประชาชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ระหว่างเดือนมกราคมถึง เดือนเมษายน 2564

ทบทวนแนวคิด

ทำการทบทวนแนวคิด ดังนี้

การปรับตัวของสิ่งมีชีวิตมีความหมายโดยทั่วไปว่า คือ กลไกทางชีวภาพที่ต้องปรับการได้ที่อยู่อาศัยหรือแหล่งอาหารที่ดีกว่า เป็นต้น ที่ล้วนส่งผลต่อการดำรงอยู่ของสายพันธุ์นั้น ๆ (National Geographic, 2021)

การปรับตัวของสิ่งมีชีวิตมี 2 รูปแบบ คือ

1) การปรับตัวทางชีวภาพ (Biological Adaptation) ได้แก่ การปรับตัวของกลไกร่างกายที่ทำให้สิ่งมีชีวิตสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

2) การปรับตัวทางพฤติกรรม (Behavioral Adaptation) ได้แก่ การปรับพฤติกรรมและการกระทำของสิ่งมีชีวิตเพื่อให้ตนเองหรือสายพันธุ์ของตัวเองอยู่รอดต่อไปได้ในเชิงสังคม มนุษย์มีการปรับตัวเพื่อให้อยู่รอดในสภาพแวดล้อมบนโลกได้ทุกชนิดและเมื่อมนุษย์มีสมองที่ใหญ่กว่าสัตว์เมื่อเทียบกับสัดส่วนของร่างกายทำให้มนุษย์มีความคิดและจินตนาการที่ไร้ขีดจำกัด และมีสมองที่พร้อมจะเรียนรู้สิ่งใหม่ เช่น ภาษาหรือ

วัฒนธรรมใหม่ ๆ และการกระทำที่แตกต่างจากที่ตนเองเคยอยู่มา ทำให้มนุษย์สามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์ที่คับขันและในสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย ในช่วงของการระบาดของไวรัส Covid-19 และมีการประกาศโดยรัฐบาลในทุกประเทศทั่วโลกให้มีการกักตัวอยู่แต่ในบ้าน (Lockdown) ประชาชนโดยทั่วไปได้ทำตามคำสั่งดังกล่าว และส่งผลให้การแพร่กระจายของไวรัสมีน้อยลง ดังเช่น ความสำเร็จของประเทศจีนที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของประชาชนให้อยู่แต่ในบ้านและใช้ชีวิตด้วยรูปแบบใหม่ ทำให้อัตราการเสียชีวิตของชาวจีนอยู่ในระดับต่ำทั้ง ๆ ที่ประเทศจีนมีประชากรมากที่สุดในโลกที่ 1,444 ล้านคน นับจนถึงวันที่ 9 พฤษภาคม 2564 อัตราการเสียชีวิตของชาวจีนจากโคโรนาไวรัสมี 4,636 รายในขณะที่ สหรัฐอเมริกา 581,000 ราย อินเดีย 242,000 ราย บราซิล 421,000 ราย และประเทศไทย382 ราย (Worldometer, 2021)

สำหรับการศึกษาการปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 จึงเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ชีวิต การปรับตัวของประชาชนสู่การปรับตัวของชุมชนวิถีใหม่ในมิติเศรษฐกิจ สุขภาพ สังคมและสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีสารสนเทศและการศึกษา ซึ่งเป็นมิติที่สะท้อนถึงการปรับตัวทางด้านชีวภาพ และทางพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤติดังกล่าว

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ หน่วยที่ใช้วิเคราะห์ คือ ครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ทำการคำนวณกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ครัวเรือน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling) เพื่อคัดเลือกพื้นที่ตามจำนวนของครัวเรือนที่อยู่แต่ละอำเภอแบ่งเป็น ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อย่างละ 1 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางบัวทอง และอำเภอไทรน้อย ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอตามสัดส่วนของจำนวนครัวเรือน จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (non-probability sampling) โดยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ.2564 จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหน่วยวิเคราะห์และมีความยินดีในการให้ข้อมูล และเพื่อป้องกันการสูญหายหรือความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง จึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในการเก็บข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 448 ครัวเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการศึกษา นอกจากนี้ยังมีข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติชีวิตวิถีใหม่ การสร้างความเชื่อมั่นและความต้องการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคโควิด-19 ทั้งนี้เครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และได้ใบรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ เลขที่ใบรับรอง HE-138-2563

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) บรรยายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าความถี่ (Freqeuncy) ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนชาวจังหวัดนนทบุรี พบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ ระหว่าง 1-3 คน (48.44%) ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนที่กำลังศึกษาอยู่ (47.32%) อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนมากกว่าหนึ่งในห้าเล็กน้อย มีอาชีพรับจ้าง/รับจ้างรายวัน (20.98%) มากกว่าสองในสามมีรายได้รวมของสมาชิกในครัวเรือนต่อเดือนไม่เกิน 30,000 บาท (72.10%) และมากกว่าสองในห้า มีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายแต่ไม่เหลือเก็บ (45.10%) ส่วนผลการวิจัยการปรับตัวด้านต่าง ๆ ของสมาชิกในครัวเรือนจากผลของสถานการณ์โรคโควิด-19 มีดังนี้

1. การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของการปรับตัวด้านเศรษฐกิจ

(n=448)

การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การสร้างอาชีพใหม่		
ไม่มี	391	87.28
มีอาชีพใหม่	57	12.72
ผลกระทบในการประกอบธุรกิจ		
สมาชิกในครัวเรือนไม่มีใครทำธุรกิจ	236	52.68
สมาชิกในครัวเรือนทำธุรกิจ	212	47.30
ได้รับผลกระทบมาก	136	64.15
ได้รับผลกระทบปานกลาง	61	28.77
ได้รับผลกระทบน้อย	10	4.72
ไม่ได้รับผลกระทบ	5	2.36
การขยาย ลดหรือปิดธุรกิจ (เฉพาะครัวเรือนที่ทำธุรกิจ/สมาชิกทำธุรกิจ)		
ดำเนินการปกติเหมือนเดิม	120	56.60
ขยายธุรกิจ	2	0.94
ลดขนาดของธุรกิจลง	59	27.83
ปิดธุรกิจ	13	6.13
อื่น ๆ	18	8.49
การพัฒนาตนเอง		
ไม่มีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น	246	54.91
มีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้น	202	45.09
วิธีการพัฒนาตนเอง (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ ร้อยละจากจำนวนครัวเรือนที่มีการพัฒนาตนเอง)		
การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์	178	88.11
การเรียนรู้จากผู้รู้/ผู้เชี่ยวชาญ	44	21.78
การเรียนรู้โดยการอ่าน ค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ	58	28.71
การเข้ารับการฝึกอบรม	12	5.94
อื่น ๆ	4	1.98
พฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยเพื่ออุปโภค/บริโภค (ตอบได้มากกว่า 1 รายการ)		
การปลูกผักเพื่อบริโภคในครัวเรือน	165	36.83
การทำอาหารทานเองในครัวเรือน	390	87.05
การซื้อสินค้าออนไลน์	187	41.74
การสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ	114	25.45
การดำเนินธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์	45	10.04
อื่น ๆ	9	2.01

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=448)

การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
การวางแผนการใช้เงินของครัวเรือน		
มี	376	83.93
ไม่มี	72	16.07
การวางแผนด้านอาชีพของครัวเรือน		
มี	280	62.50
ไม่มี	168	37.50

ตารางที่ 1 แสดงผลการปรับตัวด้านเศรษฐกิจ พบว่า ครัวเรือนชาวจังหวัดนนทบุรีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.28) ไม่มีการสร้างอาชีพใหม่เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.32) เป็นครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบในการประกอบธุรกิจ โดยร้อยละ 64.15 ได้รับผลกระทบในระดับมาก ทั้งนี้ยังคงดำเนินธุรกิจตามปกติเหมือนเดิมร้อยละ 56.60 ในส่วนของการพัฒนาตนเองหรือยกระดับทักษะอาชีพ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 54.91) ไม่ได้ทำการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นหรือไม่มีการยกระดับทักษะอาชีพของตนให้ดีขึ้น เพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต โดยที่เหลือ (ร้อยละ 45.09) มีการพัฒนาตนเองหรือยกระดับทักษะอาชีพของตน ซึ่งวิธีการที่ใช้ พบว่า ร้อยละ 88.11 ของครัวเรือนที่มีการพัฒนาตนเองนั้น ใช้การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.05) มีพฤติกรรมโดยทำอาหารทานเองในครัวเรือน มีการวางแผนการใช้เงินในครัวเรือน (ร้อยละ 83.93) และมีการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของครัวเรือน อันเนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 (ร้อยละ 62.50)

2. การปรับตัวด้านสุขภาพ

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ของสมาชิกในครัวเรือน

(n=448)

พฤติกรรมสุขภาพ	ระดับความถี่ของการปฏิบัติในปัจจุบัน							
	ปฏิบัติประจำ		ปฏิบัติบ่อย		ปฏิบัติบ่อยครั้ง		ไม่เคยปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่หรือแอลกอฮอล์เจล	365	81.47	71	15.85	12	2.68	0	0.00
2. ไม่นำมือมาสัมผัสตา จมูก ปาก โดยไม่จำเป็น	268	59.82	91	20.31	79	17.63	10	2.23
3. สวมหน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่ออยู่กับผู้อื่น	380	84.82	51	11.38	17	3.79	0	0.00
4. หลีกเลี่ยงสถานที่คนเยอะหรืออยู่ในที่การระบายอากาศเป็นระบบปิด	332	74.11	85	18.97	24	5.36	7	1.56
5. รักษาระยะห่างไม่น้อยกว่า 1 - 2 เมตร หรือ 1 - 2 ช่วงแขน และใช้เวลาพบปะผู้อื่นให้สั้นที่สุด	295	65.85	114	25.45	39	8.71	0	0.00
6. ไม่รับประทานอาหารร่วมสำรับเดียวกันหรือใช้ช้อนกลางร่วมกันกับผู้อื่น	303	67.63	90	20.09	46	10.27	9	2.01
7. แยกของใช้ส่วนตัวและไม่ใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น	299	64.74	96	21.43	37	8.26	16	3.57
8. รับประทานอาหารสุกใหม่	392	87.50	52	11.61	4	0.89	0	0.00
9. หลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ชุมชน	324	72.32	87	19.42	37	8.26	0	0.00
10. ใช้บริการสถานประกอบการตามมาตรการป้องกันและตรวจวัดอุณหภูมิ	347	77.46	71	15.85	27	6.03	3	0.67
11. การสแกนคิวอาร์โค้ด “ไทยชนะ” หรือการลงทะเบียนเข้าใช้บริการ	230	51.34	94	20.98	70	15.63	54	12.05
12. ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้	272	60.71	112	25.00	55	12.28	9	2.01

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=448)

พฤติกรรมสุขภาพ	ระดับความถี่ของการปฏิบัติในปัจจุบัน							
	ปฏิบัติประจำ		ปฏิบัติบ่อย		ปฏิบัติบ่อยครั้ง		ไม่เคยปฏิบัติ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
13. พูดคุยกับสมาชิกในครัวเรือนเพื่อปรับพฤติกรรมสุขภาพในการรับมือกับโรคโควิด-19	250	55.80	120	26.79	67	14.96	11	2.46
14. ปรับตัว/ปรับจิตใจ จัดการกับความเครียดที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19	232	51.79	136	30.36	65	14.51	15	3.35

ตารางที่ 2 แสดงผลการศึกษาพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 ของสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในการรับประทานอาหารสุกใหม่ (ร้อยละ 87.50) สวมหน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่ออยู่กับผู้อื่น (ร้อยละ 84.82) และหมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล (ร้อยละ 81.47) ทั้งนี้ครัวเรือนมากกว่าหนึ่งในสี่ มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อย ๆ ในการปรับตัว/ปรับจิตใจ จัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้น (ร้อยละ 30.36) การพูดคุยกับสมาชิกในครัวเรือนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ/ปรับวิถีชีวิตในการรับมือกับโรคโควิด-19 (ร้อยละ 26.79) และรักษาระยะห่างไม่น้อยกว่า 1 - 2 เมตร หรือ 1 - 2 ช่วงแขน และใช้เวลาพบปะผู้อื่นให้สั้นที่สุด (ร้อยละ 25.45) มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติบ่อยครั้งในการไม่นำมือมาสัมผัสตา จมูก ปาก โดยไม่จำเป็น และมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวข้องกับโรคโควิด-19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ร้อยละ 17.63 และ 12.28 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าการสแกนคิวอาร์โค้ด “ไทยชนะ” หรือการลงทะเบียนเข้าใช้บริการ เป็นพฤติกรรมสุขภาพที่ครัวเรือนไม่เคยปฏิบัติโดยมีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับพฤติกรรมสุขภาพรายการอื่นๆ

3. การปรับตัวด้านสังคม

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของวิธีการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในครัวเรือน

(n=448)

วิธีการ	มากขึ้น		ปกติ		ลดลง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การพูดคุยกัน	103	22.99	266	59.37	79	17.63
2. การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว	70	15.63	322	71.87	56	12.50
3. การทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชน	23	5.13	199	44.42	226	50.45
4. การใช้โทรศัพท์	149	33.26	275	61.38	24	5.36
5. การใช้สังคมออนไลน์	156	34.82	252	56.25	40	8.93
6. อื่นๆ	1	0.22	0	0.00	4	0.89

ตารางที่ 3 แสดงผลการศึกษาวิธีการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในครัวเรือน พบว่า ครัวเรือนมากกว่าสองในสามมีวิธีการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมในระดับปกติ คือ การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว (ร้อยละ 71.87) ทั้งนี้ครัวเรือนมากกว่าหนึ่งในสามเล็กน้อยใช้วิธีการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมระดับที่มากขึ้นในการใช้สังคมออนไลน์ และการใช้โทรศัพท์ (ร้อยละ 34.82 และ ร้อยละ 33.26 ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบว่าครัวเรือนประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.45) มีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนลดลง

4. การปรับตัวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของการปรับตัวการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีของสมาชิกในครัวเรือน

(n=448)

การปรับตัวด้านเทคโนโลยี	มี		บางครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ขอคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์สื่อสาร (เช่น ถามลูก/หลาน/เพื่อน)	167	37.28	159	35.49	122	27.23
2. เรียนรู้การใช้อุปกรณ์สื่อสารด้วยตนเอง	211	47.10	141	31.47	96	21.43
3. เรียนรู้การใช้อุปกรณ์สื่อสารจากผู้รู้/เชี่ยวชาญ	107	23.88	148	33.04	193	43.08
4. เรียนรู้ที่จะรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากสื่อสารสนเทศ	178	39.73	154	34.38	116	25.89
5. อื่นๆ	0	0.00	3	0.67	0	0.00

ตารางที่ 4 แสดงผลการศึกษาการปรับตัวในการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าครัวเรือนมากกว่าสองในห้า (ร้อยละ 47.10) มีการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีโดยเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อสารด้วยตนเอง ทั้งนี้ครัวเรือนเกือบสองในห้ามีการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีโดยเรียนรู้ที่จะรับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากสื่อสารสนเทศและเรียนรู้โดยขอคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้งานอุปกรณ์สื่อสาร (เช่น ถามลูก/หลาน/เพื่อน) (ร้อยละ 39.73 และร้อยละ 37.28 ตามลำดับ) ทั้งนี้พบว่ามากกว่าสองในห้า (ร้อยละ 43.08) ไม่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อสารจากผู้รู้/เชี่ยวชาญ

5. การปรับตัวด้านการศึกษา

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของการปรับตัวด้านการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน

(n=235)

การปรับตัวด้านการศึกษา	มี		บางครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. จ้างครูสอนพิเศษเพิ่มให้ลูก/หลาน	24	10.21	20	8.51	191	81.27
2. ขอให้คนรู้จักช่วยดูแลลูก/หลานระหว่างหยุดเรียน	21	8.94	40	17.02	17	74.04
3. ขอให้คนรู้จักสอนหนังสือให้ลูก/หลาน	26	11.06	26	11.06	183	77.87
4. คนในครอบครัวต้องแบ่งเวลาสอน/ดูแลลูก/หลาน	98	41.70	54	22.98	83	35.32
5. อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	0	0.00

**จำนวนและร้อยละของครัวเรือนที่มีสมาชิกในครัวเรือนกำลังศึกษาอยู่*

ตารางที่ 5 แสดงผลการศึกษาการปรับตัวด้านการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หรือการศึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่สอดรับกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของครัวเรือนที่มีสมาชิกกำลังศึกษาอยู่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนมากกว่าสองในสามไม่เคยจ้างครูสอนพิเศษเพิ่มให้ลูก/หลาน ไม่เคยขอให้คนรู้จักสอนหนังสือให้ลูก/หลาน และไม่เคยขอให้คนรู้จักช่วยดูแลลูก/หลานระหว่างหยุดเรียน (ร้อยละ 81.27 77.87 และ 74.04 ตามลำดับ) ทั้งนี้พบว่า มากกว่าสองในห้าเล็กน้อย (ร้อยละ 41.70) ให้คนในครอบครัวแบ่งเวลาในการสอน/ดูแลลูก/หลาน

อภิปรายผล

1. การปรับตัวด้านเศรษฐกิจ จากผลการศึกษาครัวเรือนที่มีสมาชิกประกอบธุรกิจมากกว่าครึ่งหนึ่งนั้นได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด-19 ในระดับมาก อย่างไรก็ตามมากกว่าครึ่งหนึ่งยังคงดำเนินธุรกิจตามปกติเหมือนเดิมเนื่องจากยังมีความจำเป็นต้องดำเนินธุรกิจต่อไปเพราะเป็นรายได้หลักของครอบครัว โดยอาจมีการปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์เพื่อให้ประคับประคองและผ่านช่วงวิกฤตินี้ไปให้ได้ เช่นเดียวกับผลสำรวจของ National Statistical Office Thailand (2020) ที่ได้มีการสำรวจเกี่ยวกับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ ซึ่งในด้านเศรษฐกิจได้สำรวจผลกระทบของสถานประกอบการทั่วประเทศจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พบว่า ร้อยละ 58.9 ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการจัดการ และร้อยละ 80.5 ยังคงดำเนินกิจการตามปกติ ที่เหลือหนึ่งในห้าของสถานประกอบการ ดำเนินกิจการบางส่วน

หยุดกิจการชั่วคราว หรือปิดกิจการไป โดยมีสาเหตุหลักมาจากผู้บริโภคหรือผู้ใช้บริการ สั่งซื้อ/สั่งผลิตสินค้าและบริการลดลงอย่างมาก นอกจากนี้ ผลการสำรวจยังพบว่ากิจการ ช่วงกรกฎาคม-สิงหาคม 63 เทียบกับ มีนาคม 63 สถานประกอบการครึ่งหนึ่ง ยังมีผลการดำเนินกิจการที่ไม่ดีขึ้น ในขณะที่หนึ่งในสามกิจการเริ่มฟื้นตัว โดยสถานประกอบการส่วนใหญ่ปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้วิธีบริการส่งของถึงมือลูกค้า รองลงมาคือ ประกอบกิจกรรมทางธุรกิจผ่านทางออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจับจ่ายใช้สอยในการซื้อสินค้าแบบออนไลน์มากขึ้นเป็นอันดับแรก ๆ ของพฤติกรรมทั้งหมด

2. การปรับตัวด้านสุขภาพ ครัวเรือนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันการติดเชื้อโควิด-19 โดยปฏิบัติเป็นประจำในทุกรายการ ได้แก่ การรับประทานอาหารสุกใหม่ การสวมหน้ากากอนามัย/หน้ากากผ้าตลอดเวลาเมื่ออยู่กับผู้อื่น การหมั่นล้างมือให้สะอาดด้วยน้ำและสบู่ หรือแอลกอฮอล์เจล การเข้าใช้บริการสถานประกอบการตามมาตรการป้องกันโรคตามที่ราชการกำหนด การหลีกเลี่ยงการอยู่ในสถานที่ที่ผู้คนพลุกพล่าน หรืออยู่ในสถานที่ระบายอากาศเป็นระบบปิด การหลีกเลี่ยงการไปในสถานที่ชุมชน การไม่รับประทานอาหารร่วมสำรับเดียวกันหรือใช้ช้อนกลางร่วมกันกับผู้อื่น การแยกของใช้ส่วนตัวและไม่ใช่ของใช้ส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น การรักษาระยะห่างไม่น้อยกว่า 1-2 เมตรหรือ 1-2 ช่วงแขน/ใช้เวลาพบปะผู้อื่นให้สั้นที่สุด การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารเกี่ยวข้องกับโรคโควิด-19 จากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ การไม่นำมือมาสัมผัสตา จมูก ปาก โดยไม่จำเป็น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้กรมควบคุมโรคกระทรวงสาธารณสุขได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 โดยให้ใช้หลักการป้องกันโรคติดต่อในระบบทางเดินหายใจ และความรู้ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลหน่วยงานต่าง ๆ ได้ออกมาเผยแพร่และให้ความรู้ผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ ให้กับประชาชนอย่างแพร่หลาย (Juntarabenkul, 2020)

3. การปรับตัวด้านสังคม จากการศึกษาพบว่าครัวเรือนประมาณครึ่งหนึ่งมีการทำกิจกรรมร่วมกันในชุมชนลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ประชาชนได้รับทราบ มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคโควิด-19 ที่ทางรัฐบาลได้ประกาศและออกเป็นกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็น การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย 1 - 2 เมตร การงดการจัดกิจกรรมสังสรรค์ หรือทำกิจกรรมรวมกลุ่มใด ๆ ที่มีการรวมคนจำนวนมากทำให้มีโอกาสติดต่อสัมผัสกันได้โดยง่าย ส่งผลทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโรค และงดหรือชะลอการเดินทางออกนอกชุมชนโดยไม่จำเป็น (Department of Disease Control of Thailand, 2021)

4. การปรับตัวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จากการศึกษาพบว่าครัวเรือนปรับตัวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น โดยมีการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีโดยเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์สื่อสารทั้งจากตนเองและจากบุคคลอื่น ซึ่งอาจเป็นเพราะในสถานการณ์ที่ต้องปฏิบัติการตามมาตรการเฝ้าระวัง เช่น การปิดสถานศึกษา สถานบริการต่าง ๆ สถานที่ทำงานการให้อยู่บ้าน ไม่ออกไปไหนนั้น ส่งผลให้เทคโนโลยี

เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตมากขึ้น ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การนำมาใช้ในการทำงาน การเรียน และการจับจ่ายใช้สอย โดยสถานการณ์โรคโควิด-19 ได้กระตุ้นให้ผู้บริโภคหันมาใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมากขึ้นอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ตั้งแต่การหาข้อมูลสินค้าและบริการ การสั่งอาหาร การตรวจสอบสถานะการจัดส่ง ไปจนถึงการเรียนหนังสือในห้องเรียนเสมือนจริง ตัวอย่างเช่น ผลสำรวจ ‘Evolving priorities: COVID-19 rapidly reshapes consumer behavior’ ที่จัดทำโดยบริษัท Strategy& ที่ได้ทำการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริโภคในกลุ่มผู้ใหญ่ของสหรัฐอเมริกาจำนวนกว่า 1,600 ราย เกี่ยวกับการปรับรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวันและพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อรับมือกับโรคระบาด และพบว่าการช็อปปิ้งออนไลน์และบริการจัดส่งนั้นได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งผลสำรวจนี้ชี้ให้เห็นว่าคนจำนวนมากได้ปรับรูปแบบการชีวิตให้เป็นไปออนไลน์และเชื่อว่าหลังโควิด-19 สิ้นสุดลง พฤติกรรมเหล่านี้ก็จะยังติดตัวผู้บริโภคต่อไปและจะทำให้สัดส่วนการใช้บริการออนไลน์สูงต่อไปด้วย (Thaveelabpunthong, 2020)

5. การปรับตัวด้านการศึกษา จากการศึกษาพบว่า ครัวเรือนมากกว่าสองในสามไม่เคยจ้างครูสอนพิเศษเพิ่มให้ลูก/หลาน และไม่เคยขอให้คนรู้จักสอนหนังสือให้ลูก/หลาน ไม่เคยขอให้คนรู้จักช่วยดูแลลูก/หลานระหว่างหยุดเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนอาจจะมีความตื่นกลัว และตระหนักถึงมาตรการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคโควิด-19 ในการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลอย่างน้อย1 - 2 เมตร (Department of Disease Control of Thailand, 2021) เพราะการให้บุคคลอื่นมาสอนลูกหลานนั้นอาจทำให้มีโอกาสติดต่อสัมผัสกันได้และเกิดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานในระดับท้องถิ่นควรมีการสื่อสารกับประชาชนอยู่เสมอ รวมถึงการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง เท่าเทียม และทันท่วงที โดยใช้กลไกของเจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นในการสื่อสารกับประชาชนให้มากขึ้น เพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ อุ่นใจ พร้อมเผชิญสถานการณ์ให้ผ่านไปได้

1.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชนถึงประโยชน์ในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชั่น “หมอชนะ” ที่จะเป็นข้อมูลในการสอบประวัติผู้ป่วยและเข้าสู่ระบบการรักษาได้รวดเร็วขึ้น ทำให้บุคลากรทางการแพทย์ทำงานได้สะดวกและง่ายขึ้น รวมทั้งแอปพลิเคชั่นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ทั้งกับประชาชน และช่วยสนับสนุนการทำงานของภาครัฐในสะดวกยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีการใช้เทคโนโลยีได้แก่ สมาร์ทโฟน อยู่แล้ว ซึ่งจะช่วยให้เกิดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

1. ศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมการจัดการหน้ากากอนามัยที่ใช้แล้วของประชาชนจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญด้านสุขภาพ

เกี่ยวกับการป้องกันการแพร่เชื้อโรค และด้านสิ่งแวดล้อมที่ควรต้องมีการกำจัดอย่างถูกต้อง

2. ศึกษาการรับรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในกลุ่มอาชีพ กลุ่มคน/แรงงาน เช่น ผู้ค้าในตลาดจังหวัดนนทบุรี กลุ่มแรงงานต่างด้าว เป็นต้น ซึ่งกลุ่มเหล่านี้มีโอกาสเสี่ยงสูงในการเป็นคลัสเตอร์ของการแพร่เชื้อโรค

3. ศึกษาการจัดการทรัพยากรครัวเรือนในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 เช่น การศึกษาพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรครัวเรือนด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการด้านการเงิน ด้านอาหาร ด้านเวลาและแรงงาน เป็นต้น ตลอดจนการถอดบทเรียนตัวอย่างที่ดีของครัวเรือนที่สามารถรับมือกับการเผชิญวิกฤติได้

4. การวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบอาชีพที่สอดรับกับสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 หรือในวิกฤติการณ์อื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีพอยู่ได้ภายใต้วิกฤติการณ์นั้น

REFERENCES

COVID-19 center Nonthaburi. (2020). **Timeline COVID-19 patients in Nonthaburi**. Retrieved December 10, 2020, from https://www.facebook.com/COVID19Nonthaburi.

COVID-19 center Nonthaburi. (2021). **Statistic of COVID-19 patients in Nonthaburi : new pandemic destric view at March 18, 2021**. Retrieved December 10, 2020, from https://www.facebook.com/COVID19Nonthaburi.

Department of Disease Control of Thailand. (2020). **Covid-19 situation information report in Thailand**. Retrieved December 10, 2020, from https://www.nrct.go.th/covid19/daily.

Department of Disease Control of Thailand. (2021). **Practical guidance during prevention and control of COVID-19**. Retrieved December 10, 2020, from https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/ int operator23_050164.pdf.

Juntarabenkul W. (2020). **Prevention of coronavirus disease 2019 (COVID-19).** Documents for the 23rd Chula Seminar “Awareness is better than panic”: Learn and prevent coronavirus 2019. Department Of pediatrics, Faculty of Medicine, Chulalongkorn University.

Klaus Schwab. (2016). **The Forth Industrial Revolution.** World Economic Forum.

National Research Council of Thailand. (2020). **Analysis of COVID-19 patients’ statistics for relieve anxiety**. Retrieved December 14, 2020, from https://www.nrct.go.th.

National Geographic. (2021). **Adaptation.** Retrieved February 20, 2021 from https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/adaptation/.

National Statistical Office Thailand. (2020). **Exploring the impact of the epidemic situation Covid-19 in the field of business establishments**. Retrieved February 20, 2021 from http://ittdashboard.nso.go.th/img/covid/result_COVID-Establishment.pdf.

PPTV Online. (2020). **"Shrimp Market", the beginning of the covid epidemic**. Retrieved December 4, 2020, from https://www.pptvhd36.com/news.

Siamrath. (2020). **The timeline of Covid-19 towards World and Thailand situation**. Retrieved December 4, 2020, from https://siamrath.co.th/n/148697.

Thaveelabpunthong W. (2020). **Covid-19 changes consumer behavior using more technology in everyday life**. Retrieved February 20, 2021 from https://www.infoquest.co.th/2020.

Worldometer. (2021). **Covid-19 Coronavirus pandemic**. Retrieved December 4, 2020, from https://www.worldometers.info/coronavirus/.